

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 Vtrum in iustificatione impii sit ordo temporis, aut fiat subito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](#)

Q V A E S T. C X I I I.

¶ Ad secundā dicit, q̄ idem realiter, & conuertibiliter impossibile ē separari, sed quā sunt idē realiter, & nō conuertibiliter, possunt separari ex parte, quā nō est conuertibilitas, ut pater de animali, & homine, albedine, & albedine intensa, &c. & sic est in p̄posito, ut pater ex dictis.

Art. praeceps

remissionem culpæ: in hoc enim iustificatio consummatur.

AD PRIMVM ergo dicendum, q̄ iustificatio impij dicitur esse ipsa remissio peccatorum secundum quod omnis motus accipit specieā termino, tamen ad terminū consequendum inulta alia requiruntur, ut ex supradictis patet.

AD SECUNDVM dicendum, q̄ gratiæ infusio, & remissio culpæ dupliciter considerari possunt.

Vno modo, secundum ipsam substantiam actus, & sic idem sunt: eodē n. aēt̄ Deus & largitur gratiam, & remittit culpā. Alio mō possunt cōsiderari ex parte obiectoru, & sic differunt in differentiā culpæ quā tollitur, & gratia quā infunditur. sicut etiam in rebus naturalibus generatio, & corruptio differtunt, quām̄ generatio vnius sit corruptio alterius.

AD TERTIUM dicendum, q̄ ista nō est cōnumeratio secundū divisionē generis in species, in qua oportet quod cōnumerata sint simul, sed secundum differentiam corū quā requiruntur ad complexiōē alicuius, in qua quidē enumeratione aliud potest esse prius, & aliud posterius: quia principiorum, & partium rei cōpositæ potest esse aliud aliū prius.

¶ Super Questionis cōtesimadecimateria articulū se- pimum.

Infr. ar. 8. co.
Et 4. dīs. 9.
2. art. 2. q. 3.
ad 1. Et di
27. q. 1. ar. 5.
q. 3. Et veri
q. 26. ar. 1. ad
12. & q. 28.
art. 13. ad 10.
& 16. & art.
9.

N artic. 7. eiusdem qualitatis. 113. nota duas radices ex philosophia, aleram unde prouenit quod forma non fiat in instanti: alteram unde prouenit, quod ages egeat tempore ad cōponendam materia sufficienter pro forma. Et prima in duobus simul in multis cōfici, scilicet in dispositione subiecti, & in genita temporis ad disponendum. Secunda autem in uno, scilicet in proportione resistentis indispositionis ad virtutem agentis disponentis. Et effermo de forma permanente. De successione namq; nulla est quaestio, quia implicat eā esse in instanti. Et quoniam haec radices causa propria dictorum effectuum acceptantur, ideo authoriens posterioriū doctrinā. Si affirmatio est causa affirmationis, &c. ex negatione harū causarum concludit gratiā infundi in instanti.

q. 113. ar. 4.

¶ In respōsione ad secundum, aduertere quod non dicitur, q̄ ymico actu liberum arbitrium mouetur

est meritum, ut infra dicetur: sed prius est aliquid cōsequi formam, quam secundum formam operari. ergo prius infundit gratia, & postea liberum arbitrium mouetur in Deum, & in dēlationem peccati. non ergo iustificatio est tota simul.

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

in Deum. sed quod cum quocunq; materia creatâ subito disponere ad formâ, & multo magis liberum arbitrium habens, cuius motus potest esse instantaneus est in turâ. sic igitur iustificatio impij fit a Deo in instanti.

AD PRIMUM ergo dicendum, q̄ motus liberi arbitrii, qui concurrevit ad iustificationem impij, est confessus ad derelictum peccatum, & ad accedendum ad Deum, qui quidem cōfensus subito fit. Cō

tingit autem quandoq; q̄ praeedit aliqua deliberatio, qua non est substantia iustificationis, sed via in iustificationem: sicut motus localis est via ad illuminationem, & alteratio ad generationem.

AD SECUNDUM dicendum, q̄ sicut in primo* dictum est, nihil prohibet duo simul intelligere actu, fm qd sunt quodammodo unum: sicut simul intelligimus subiectum & prædicatum, inquantu mniuntur in ordine affirmationis vniuersi. Et per eundem modum liberum arbitrium potest in duo simul moueri, fm quod unum ordinatur in aliud. motus autem liberi arbitrij in peccatu ordinatur ad motum liberi arbitrij in Deum. Propter hoc enim homo detestatur p̄m, quia est contra Deum, cui vult adhaerere: & ideo liberum arbitrium in iustificatione impij simul detestatur peccatum, & conuerterit se ad Deum, sicut etiam corp⁹ simul recedendo ab uno loco accedit ad aliū.

AD TERTIUM dicendum, q̄ non est rō quare forma subito in materia non recipiatur, quia magis & minus potest inesse: sic enim lumen non subito recipetur in aere qui potest magis & minus illuminari: sed ratio est accipienda ex parte dispositio-nis materie, vel subiecti, ut * dictum est.

AD QUARTVM dicendum, q̄ in eodem instanti in qua forma acquiritur, incipit res operari fm formâ. sicut signis statim cū est generatus, mouetur sursum, & si motus eius esset instantaneus, in eodē instanti cōpleretur. Motus autem liberi arbitrij qui est velle, non est successivus, sed instantaneus: & iō non oportet quod iustificatio impij sit successiva.

AD QUINTVM dicendum, q̄ successio duorum oppositorum in eodem subiecto aliter est conside-randa in his quæ subiacent temporis & aliter in his quæ sunt supra tempus. In his enim quæ subiacent temporis, non est dare ultimum instans, in quo forma prior subiecto ineſt, est autem dare ultimum tempus, & primum instans, in quo forma subiectus in materia, vel subiecto. Cuius ratio est, quia in tempore non potest accipi ante unum instans aliud instans præcedens immediate, eo q̄ instantia nō con-sequerit se habeant in tempore, sicut nec puncta in linea, ut probatur in 6.* Phys. sed tempus terminatur ad instans. & ideo in toto tempore præcedens, qui aliquid mouetur ad unā formam, subest forma opposita: & ultimo instans illius temporis, quod est primum instans sequentis temporis, habet formâ, quæ est terminus motus. Sed in his quæ sunt supra temporis, aliter se habet. Si qua enī successio sit ibi affectuū, vel intellectuali conceptionum, puta, in angelis, talis successio nō mensuratur tempore cōtinuo, sed tempore discreto, sicut & ipsa quæ mēsurantur, non sunt continua, ut in primo* habitū est. Vnde in talibus est dandum ultimum instans, in quo pri-mum fuit, & primū instans, in quo est id quod sequitur. Nec oportet esse tempus medium: quia nō est ibi continuitas temporis, quæ hoc requirebat. Mēs aut humana quæ iustificatur, fm sc̄ quidē est supra tempus, sed per accidens subditur tempori, in qua-

Atum. s. intelligit cum cōtinuo & tempore secundūphantasmata, in quibus species intelligibiles considerat, ut in primo* dictum est. Et ideo iudicandū est fm hoc de eius mutatione secundū conditionem motuum temporalium, ut, s. dicamus, q̄ non est dare ultimum instans, in quo culpa infuit, sed ultimū tempus: est autem dare primum instans, in quo gratia inest, in toto aut tempore præcedenti inerat culpa.

p. p. q. 8. art.
1. & 2.

ARTICULVS VIII.

Vtrum gratia infusa sit prima ordine
nature inter ea, que requiruntur
ad iustificationem impij.

Super Questionis
113 Articulum
quarum.

AD OCTAVVM sic procedi-tur. Videtur q̄ gratia infusa non sit prima ordine nature inter ea, que requiruntur ad iustificationem impij. Priori n. est re-cedere a malo, quām accedere ad bonū secundū illud Psal. 30. Declina a malo, & fac bonum: sed remissio culpa prinet ad recessum a malo, infusio autē gratia pertinet ad prosecutionem boni. ergo naturaliter prius est remissio culpa, q̄ infusio grā.

¶ 2 Prat. Dispositio præedit na-turaliter formā ad quā disponit: sed motus liberi arb. ē qdā dispo-sitio ad susceptionē grā. ergo na-turaliter p̄cedit infusionē grā.

¶ 3 Prat. Peccatum impedit ani-mā ne libere tendat in Deū: sed prius est remouere id quod phi-bet motum, q̄ motus lequatur. ergo prius est naturaliter remis-sio culpa & motus liberi arbitrij in Deum, quām infusio gratia.

SED CONTRA. Causa est prior

art. præced.

naturaliter suo effectu: sed gratia

infusio causa est omnium alio-rum, que requiruntur ad iustifi-ca-tionem impij, vt * supra dictū est. ergo est naturaliter prior.

RESPON. Dicendum, q̄ prædi-cta quatuor quæ requirunt ad iu-stificationem impij, tempore qdē sunt simul: q̄a iustificatio impij nō est successiva, ut * dictum est, sed ordine naturae unū corū est prius altero, & inter ea naturali ordine primū est grā infusio: secundū motus liberi arb. in Deū: tertiu ē motus liberi arb. in pec-catu: quartum uero est remissio culpa. Cuius rō est, q̄a in quoli-bet motu naturaliter primū est motio ipsius mouentis: sed in au-tem est dispositio materie, siue motus ipsius mobilis: ultimū vero est finis, uel terminus motus ad quē terminatur motio mouen-tis. Ipsa igitur Dei mouentis motio est gratia infusio, ut dictum est * supra. motus autem uel dispositio mobilis est duplex, motus liberi arb. terminus autem uel finis motus est remissio culpa, ut ex

art. præced.

infusio-